

## Om nordamerikanska korthuvudmalar

Landry, Jean-François 1991. *Systematics of Nearctic Scythrididae (Lepidoptera: Gelechioidea): Phylogeny and Classification of Supraspecific Taxa, with a Review of Described Species*. – Memoirs of the Entomological Society of Canada, No. 160. 341 sidor. ISSN 0071-075X. Pris okänt.

Allt sedan 1960-talet har dissertationer som behandlar taxonomi varit tunnsådda. Men i och med att fylogenetisk systematik började tillämpas har taxonomin blivit "rumsren" igen. Den recenserade avhandlingen berör den mycket komplicerade småfjärilsfamiljen Scythrididae (korthuvudmalar), som finns spridd över hela världen, to m på solerade öar såsom Madagaskar, Hawaii och Galapagosöarna, vilket tyder på att gruppen började uppträda tidigt på jorden.

Som titeln anger, behandlar Landry den nordamerikanska scythrididfaunan, och i verket uppställs 39 arter, varav 6 är nybeskrivningar. I museer finns dock redan mer än 300 nearktiska, obeskivna arter konstaterade, och författaren har i viss mån tagit hänsyn till dessa vid upprättandet av systematik och klassificering.

Landry ger inledningsvis en översikt över världsaunan och understryker de svårigheter som rått och råder beträffande systematiken hos familjen Scythrididae. Han konstaterar, att det har inte gjorts några allvarligare försök att definiera familjen och de däri ingående släktena med fylogenetiska metoder, och även om han själv använder sådana, visar han en viss frustration över att han inte själv på ett tillfredsställande sätt nått en definitiv lösning på problemet. Han redovisar undersökningar av tidigare upprättade släkten och kan därigenom avföra ett par såsom ej tillhörande Scythrididae.

Författaren beskriver anatomin i detalj, inte bara genitalierna utan även, och kanske framför allt, thorax' uppbyggnad, som innehåller en del intressanta strukturer, varav en tycks vara av stor

betydelse på familjenivå. 13 släkten, tillhörande Gamla världen, beskrivs men utreds ej vidare.

En nyckel för släkten och vissa arter presenteras. Här introduceras morfologiska karaktärer, som för scythrididernas vidkommande är nya. Det kommer att ta tid innan övriga arter i världen har kontrollerats och infogats i systemet ma p dessa karaktärer.

På nästan 150 sidor beskrivs med mycket stor noggrannhet de aktuella släktena och arterna. Under de gamla och nyupprättade släktena använder sig Landry också av artgruppskonceptet, vilket finslipar indelningen av arter.

Efter denna avdelning kommer en 25-sidig diskussion om den fylogenetiska systematiken hos familjen. I ett flertal fall störs författarens slutsatser av förmodade homoplasier, ett vanligt inslag i familjen. Trots de ingående studierna lämnas många frågor obesvarade, och ett speciellt bekymmersamt avsnitt rör säktet *Scythris* s.str., som hittills trotsat alla försök till en entydig definition.

Efter litteraturlistan följer diverse tabeller över nomenklatur och fylogenetiska karaktärer, 7 planscher över imago (varav två i färg) samt 26 bilder över speciella strukturer, tagna med svep elektronmikroskop. 320 streckteckningar av mycket hög kvalitet visar skelettdelar, vingribbor och genitalier. En av de viktigare detaljerna i författarens avhandling är hans tolkningar av de olika delarna i genitalierna. Detta har varit och är fortfarande ett stort bekymmer inom Scythrididae, eftersom familjens arter uppvisar ett extremt brett spektrum av ombildningar, reduktioner, asymmetrier, etc, i synnerhet hos hanarna.

Den anmälda avhandlingen utgör ett betydelsefullt steg framåt vad gäller förståelsen av den gäckande familjen Scythrididae, men fortfarande finns det många frågor olösta inom dess fylogenetiska systematik.

Bengt Å. Bengtsson